

Justitsministeriet

Lovafdelingen

Dato: 2. juni 2006
Kontor: Menneskeretsenheden
Sagsnr.: 2005-629-0042
Dok.: DBO40346

Bidrag til samlenotat til Rådsmøde (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) den 12.-13. juni 2006

4. (Evt.) Det europæiske agentur for fundamentale rettigheder

KOM-dokument foreligger ikke.

Nyt notat.

1. Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til Rådets forordning om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder. Agenturet vil skulle assistere EU's institutioner og medlemsstaterne, når de gennemfører EU-retten, i arbejdet med at sikre respekt for de grundlæggende rettigheder. Til det formål vil Agenturet navnlig skulle indsamle og analysere data om grundlæggende rettigheder. Agenturet skal desuden videreføre de opgaver, som Det Europæiske Center for Overvågning af Racisme og Fremmedhad (EUMC) har udført indtil nu. Kommissionen har samtidig fremlagt forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder til at udføre opgaver på de områder, der er nævnt i Afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union – dvs. området for politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager. Forslagene forventes forelagt Rådet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) på rådsmødet den 12.- 13. juni 2006 med henblik på politisk enighed. Sagen henhører under Justitsministeriets ressort.

2. Baggrund

Med det formål at styrke respekten i EU for de grundlæggende rettigheder blev det på Det Europæiske Råds møde den 13. december 2003 i Bruxelles besluttet at oprette et agentur for menneskerettigheder på grundlag af Det Europæiske Center for Overvågning af Racisme og Fremmedhad (EUMC). Agenturet skal navnlig indsamle og analysere data om grundlæggende rettigheder samt rådgive EU-institutionerne – efter anmodning eller på eget initiativ – inden for området for grundlæggende rettigheder. Derudover skal Agenturet videreføre EUMC's opgaver med at bekæmpe racisme og fremmedhad.

Agenturet er omfattet af Haag-programmet om styrkelse af frihed, sikkerhed og retfærdighed i EU, vedtaget den 4.-5. november 2004.

Kommissionen afholdt den 25. januar 2005 en offentlig høring om oprettelsen af det nye Agentur.

Samtidig med fremsættelsen af forslaget til Rådets forordning om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder har Kommissionen fremsat et forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder til at udføre opgaver på de områder, der er nævnt i Afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union. Begge forslag er indeholdt i dokument nr. KOM(2005) 280 endelig.

Forslagene forventes forelagt Rådet (almindelige anliggender og eksterne forbindelser) på rådsmødet den 12.-13. juni 2006 med henblik på politisk enighed.

3. Hjemmelsgrundlag

Efter EU-traktatens artikel 6, stk. 1, bygger Unionen på principperne om frihed, demokrati og respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder samt retsstatsprincippet, der alle er principper, som medlemsstaterne har til fælles. Det følger videre af EU-traktatens artikel 6, stk. 2, at Unionen respekterer de grundlæggende rettigheder, således som de garanteres ved Den Europæiske Menneskerettighedskonvention, og således som de følger af medlemsstaternes fælles forfatningsmæssige traditioner, som generelle principper for fællesskabsretten.

Grundlæggende rettigheder er således generelle principper i fællesskabsretten. Endvidere indeholder EU's Charter om grundlæggende rettigheder, der blev vedtaget som en politisk bindende erklæring i december 2000, de rettigheder, friheder og principper, som anerkendes i EU.

Retsgrundlaget for forslaget til forordning er EF-traktatens artikel 308. Det følger af denne artikel, at såfremt en handling fra Fællesskabets side viser sig påkrævet for at virkeliggøre et af Fællesskabets mål inden for fællesmarkedets rammer, og traktaten ikke indeholder fornøden hjemmel hertil, kan Rådet på forslag af Kommissionen og efter at have indhentet udtalelse fra Europa-Parlamentet med enstemmighed udfærdige passende forskrifter herom.

Retsgrundlaget for forslaget til rådsafgørelse er EU-traktatens artikel 30 om fælles handling vedrørende politisamarbejde, artikel 31 om fælles handling vedrørende retligt samarbejde i kriminalsager og artikel 34, stk. 2, litra c, hvorefter Rådet efter at have indhentet udtalelse fra Europa-Parlamentet med enstemmighed kan vedtage afgørelser til at fremme dette samarbejde.

4. Nærhedsprincippet

Kommissionen angiver i sin begrundelse for forslagene, at Agenturets opgaver primært vil være at indsamle og analysere oplysninger fra alle stater i EU, herunder ved at sikre sammenlignelige data og foretage komparative analyser af situationen i EU, for derved at hjælpe EU med at respektere de grundlæggende rettigheder fuldt ud. Som følge af den særlige europæiske dimension af disse opgaver vil medlemsstaterne ifølge Kommissionen ikke kunne opnå Agenturets mål selv.

Regeringen er enig i Kommissionens vurdering.

5. Formål og indhold

5.1. Forslag til Rådets forordning om oprettelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder

Formålet med forslaget er at styrke respekten i EU for de grundlæggende rettigheder, og der peges i forslaget bl.a. på, at øget kendskab til og bevidsthed om grundlæggende rettigheder i Unionen bidrager til at sikre fuld respekt for disse rettigheder, og at dette formål kan fremmes ved at oprette et EU-agentur til at fremskaffe information og data om grundlæggende rettigheder.

Det er hensigten, at Agenturet skal yde assistance og stille sin ekspertise om grundlæggende rettigheder til rådighed for EU's institutioner, kontorer, agenturer mv. og for medlemsstaterne, når disse gennemfører Fællesskabsretten. Hvis det samtidigt fremsatte forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder til at udføre opgaver på de områder, der er nævnt i Afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union, vedtages, vil Agenturet også skulle udføre sine opgaver inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde.

Efter det seneste udkast til forslag skal Agenturet være åbent for deltagelse af kandidatlande samt de lande, som Fællesskabet har indgået en stabiliserings- og associeringsaftale med, hvis de relevante associeringsråd træffer beslutning om en sådan deltagelse. En sådan beslutning skal fastslå, at det deltagende land kan udpege en uafhængig person med de rette kvalifikationer, som observatør uden stemmeret til Agenturets bestyrelse.

Agenturet vil bl.a. skulle

- indsamle og analysere objektive, pålidelige og sammenlignelige informationer og data, herunder forskningsresultater og monitoreringsrapporter modtaget fra bl.a. medlemsstaterne, EU-institutionerne, interesseorganisationer og internationale institutioner, herunder særligt Europarådets organer,
- udføre og støtte forskning på området, herunder efter anmodning fra Europa-Parlamentet, Rådet eller Kommissionen, hvis anmodningen er hensigtsmæssig og ligger inden for rammerne af Agenturets årlige arbejdsprogram,
- afgive udtalelser om specifikke emner til EU's institutioner og medlemsstaterne, når disse gennemfører Fællesskabsretten, enten på eget initiativ eller efter anmodning fra Europa-Parlamentet, Rådet eller Kommissionen,
- stille sin ekspertise til rådighed for Rådet, hvis Rådet i medfør af EU-traktatens artikel 7, stk. 1, anmoder uafhængige personer om at fremlægge en rapport om situationen i en medlemsstat, hvor der er en klar fare for, at medlemsstaten groft overtræder grundlæggende rettigheder mv. Det samme gælder tilfælde omfattet af artikel 7, stk. 2, efter hvilken bestemmelse Rådet kan fastslå, at en medlemsstat groft og vedvarende overtræder grundlæggende rettigheder mv.
- offentliggøre en årlig rapport om emner inden for Agenturets arbejdsområde, tematiske rapporter baseret på Agenturets analyser og forskning mv. samt en årsrapport om Agenturets aktiviteter,
- udvikle en kommunikationsstrategi og fremme dialog med det civile samfund med henblik på at skabe opmærksomhed omkring grundlæggende rettigheder og udbrede viden om Agenturets arbejde, og
- udvikle en administrativ praksis, der sikrer den højest mulige grad af gennemsigtighed.

Agenturet vil ikke få kompetence til at behandle klager i nogen form, ligesom det heller ikke får kompetence til at vurdere, om en medlemsstat har undladt at opfylde en af sine forpligtelser iføl-

ge EF-traktaten, som Kommissionen efter EF-traktatens artikel 226 har beføjelse til at kontrollere.

Rådet skal efter høring af Europa-Parlamentet vedtage et flerårigt rammeprogram for Agenturet, hvori det bl.a. fastlægges, hvilke emner Agenturet skal beskæftige sig med, idet bekæmpelse af racisme og fremmedhad dog altid skal være et af emnerne. Kommissionen udarbejder udkastet til rammeprogram under inddragelse af Agenturets bestyrelse.

For at sikre objektive, pålidelige og sammenlignelige informationer skal Agenturet trække på en række organisationer og organer i hver medlemsstat. Agenturet skal i den forbindelse tage højde for behovet for at involvere nationale myndigheder i indsamlingen af informationer, ligesom Agenturet skal oprette og koordinere informationsnetværk samt udnytte eksisterende netværk. Herudover skal Agenturet organisere møder med eksterne eksperter samt i fornødent omfang nedsætte arbejdsgrupper.

Med henblik på at undgå dobbeltarbejde og sikre den bedst mulige udnyttelse af ressourcerne skal Agenturet i sit arbejde inddrage de informationer som bl.a. EU-institutioner, medlemsstaternes institutioner og organisationer, Europarådet, OSCE, FN og andre internationale organisationer måtte være i besiddelse af. Med henblik på at sikre at Agenturets arbejde har en merværdi i forhold til det arbejde, der udføres af Europarådet, skal Agenturet endvidere koordinere sine aktiviteter med Europarådets aktiviteter, særligt i forbindelse med udarbejdelsen af Agenturets årlige arbejdsprogram. Europarådet skal have ret til at udpege en uafhængig person – med begrænset stemmeret – til Agenturets bestyrelse og denne person skal have observatørstatus i Agenturets forretningsudvalg. Endelig skal hver medlemsstat med henblik på at sikre regeringernes samarbejde med Agenturet udnævne en embedsmand til national forbindelsesofficer for Agenturet.

Agenturet foreslås organiseret med en bestyrelse, et forretningsudvalg, et videnskabeligt udvalg og en direktør.

Bestyrelsen vil skulle sammensættes af personer med viden om grundlæggende rettigheder samt med passende erfaring inden for ledelse af offentlige eller private organisationer. Hver medlemsstat skal udpege en uafhængig person, der har ledelsesmæssig erfaring i en uafhængig national menneskerettighedsinstitution eller en anden offentlig eller privat organisation. Europarådet udpeger en uafhængig person, mens Kommissionen udpeger to repræsentanter.

Forretningsudvalget vil skulle sammensættes af bestyrelsens formand og næstformand, to menige medlemmer af bestyrelsen, én af Kommissionens repræsentanter i bestyrelsen samt Europarådets bestyrelsesmedlem (observatørstatus). Direktøren skal deltage i forretningsudvalgs møder, men uden stemmeret.

Det videnskabelige udvalg vil skulle bestå af elleve uafhængige personer, der er højt kvalificerede inden for grundlæggende rettigheder. Bestyrelsen udpeger det videnskabelige udvalgs medlemmer på baggrund af et offentligt stillingsopslag og en åben udvælgelsesprocedure. Ved udvælgelsen af det videnskabelige udvalgs medlemmer skal en ligelig geografisk repræsentation så vidt muligt sikres. Det videnskabelige udvalgs medlemmer udpeges for 5 år. Der kan ikke ske genudnævnelse. Det videnskabelige udvalg skal være uafhængigt og skal sikre den videnskabelige kvalitet af Agenturets arbejde.

Direktøren ansættes af bestyrelsen på baggrund af en liste over kandidater, som Kommissionen udarbejder efter et offentligt stillingsopslag og en åben udvælgelsesprocedure. Inden en kandidat udnævnes skal Europa-Parlamentet og Rådet høres. Direktøren ansættes for fem år ad gangen med mulighed for genudnævnelse én gang.

Agenturet skal oprette et samarbejdsnetværk (Platform for grundlæggende rettigheder), der skal bestå af interesseorganisationer, der beskæftiger sig med menneskerettigheder. Det er hensigten, at platformen skal sikre vidensdeling og et tæt samarbejde mellem Agenturet og de relevante aktører. Agenturet skal bl.a. anmode Platformen om at komme med forslag til brug for udarbejdelsen af det årlige arbejdsprogram, at afgive bemærkninger til og foreslå opfølgning på Agenturets årsrapport samt at fremsende resultater og anbefalinger fra afholdte konferencer, seminarer og møder til Agenturet, i det omfang dette måtte være relevant for Agenturets arbejde.

Agenturet foreslås oprettet fra den 1. januar 2007 samtidig med, at EUMC nedlægges. Agenturet foreslås evalueret efter tre års virke.

5.2. Forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af Den Europæiske Unions Agentur for Grundlæggende Rettigheder til at udføre opgaver på de områder, der er nævnt i Afsnit VI i traktaten om Den Europæiske Union.

Forslaget har til formål at give EU-agenturet for grundlæggende rettigheder kompetence til at indsamle og analysere oplysninger og data på området for politisamarbejde og samarbejde på det retlige område i kriminalsager (søjle 3-områder) og afgive udtalelser herom.

Forslaget fremsættes særskilt af juridiske grunde, idet hjemmelsgrundlaget er EU-traktaten, mens hjemlen for forordningsforslaget er EF-traktatens artikel 308.

Det fremgår af forslaget til rådsbeslutning, at bestemmelserne i forordningen om oprettelse af Agenturet finder analog anvendelse på Agenturets aktiviteter på området for politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager.

6. Europa-Parlamentet udtalelser

Forslagene er sendt til Europa-Parlamentet med henblik på en udtalelse. Europa-Parlamentets udtalelse forventes at foreligge den 5. juli 2006. Der pågår i øjeblikket forhandlinger mellem Rådet, Kommissionen og Europa-Parlamentet i hvilken forbindelse, der er blevet afholdt dialogmøder den 4. og 25. april samt den 17. maj 2006. Europa-Parlamentet har på disse møder bl.a. understreget vigtigheden af, at Agenturet bliver uafhængigt og troværdigt. Herudover har Europa-Parlamentet tilkendegivet, at man finder, at tredjelande bør kunne deltage i Agenturets arbejde i det omfang, der måtte være eksterne aspekter af Fællesskabsretten, der har betydning for de pågældende tredjelande. Europa-Parlamentet har endvidere tilkendegivet, at det er af afgørende betydning, at Agenturet får kompetence inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde, ligesom det er vigtigt med en klar afgrænsning af Agenturets arbejde i forhold til Europarådets arbejde på området for grundlæggende rettigheder.

7. Gældende dansk ret og forslagens konsekvenser herfor

Det skønnes ikke, at oprettelsen af Agenturet og en udvidelse af dets kompetence til søjle 3-området vil have lovgivningsmæssige konsekvenser.

8. Forslagets konsekvenser for statsfinanser, samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet

Forslagene har ingen statsfinansielle konsekvenser udover indvirkningen på EU's budget.

EUMC har et årligt budget på 8,2 mio. euro (2005-prisniveau) og 37 ansatte. Kommissionen har i forbindelse med fremsættelsen af forslagene skønnet, at oprettelsen af Agenturet for grundlæggende rettigheder vil indebære merudgifter på 7, 8 mio. euro i 2007 stigende til 20, 2 mio. euro i 2013 (2005-prisniveau), og at antallet af ansatte vil stige til 100. Danmark betaler ca. 2 pct. af EU's udgifter, hvilket ville svare til en statslig merudgift stigende fra 156.000 EUR (knap 1,2 mio. kr.) i 2007 til 416.000 EUR (ca. 3,1 mio. kr.) i 2013. I lyset af den efterfølgende aftale om EU's samlede økonomiske rammer 2007-13 forventes et lavere budget for Agenturet. På Kommissionens budgetforslag for 2007 er foreslået et niveau på 14 mio. EUR. Dette er en forøgelse på 5,2 mio. EUR i forhold til 2006, svarende til en dansk merudgift på knap 0,8 mio. kr. De endelige udgifter vil afhænge af de vedtagne årlige budgetter.

Forslagene har ingen konsekvenser for samfundsøkonomien, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

9. Høring

Forslagene er sendt i høring hos Advokatrådet, Amnesty International, Helsingfors-komiteen, Røde Kors, Institut for Menneskerettigheder, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Landsforeningen af beskikkede advokater, Politiforbundet i Danmark, Politifuldmægtigforeningen, Foreningen af Politimestre i Danmark, Rigsadvokaten, Rigspolitichefen, Politidirektøren i København og Statsadvokaten for Særlige Internationale Straffesager.

Dansk Røde Kors, Dommerfuldmægtigforeningen, Domstolsstyrelsen, Landsforeningen af beskikkede advokater, Foreningen af Politimestre i Danmark, Rigspolitiet og Politidirektøren i København har ikke bemærkninger til forslagene.

Rigsadvokaten støtter oprettelsen af Agenturet samt forslaget om at give Agenturet kompetence til at indsamle og analysere oplysninger og data på området for politisamarbejde og retligt samarbejde i kriminalsager.

Advokatrådet anfører, at man forholder sig positivt over for oprettelsen af et EU-agentur, som kan øge kendskabet til og bevidstheden om grundlæggende rettigheder i Unionen og bidrage til at sikre fuld respekt for disse rettigheder ved udarbejdelsen og gennemførelsen af EU's politikker. Advokatrådet kan endvidere støtte, at Agenturet skal fungere på baggrund af uafhængighed og ekspertise.

Amnesty International bemærker, at der ikke er tvivl om, at forslagene er af stor betydning, og at etableringen af Agenturet udgør et vigtigt skridt i EU's proces med at definere sin politik for overholdelse af menneskerettigheder indenfor egne grænser. Amnesty understreger imidlertid, at dette er grunden til, at Amnesty samtidig er meget kritisk over for forslagene – ikke på grund af Agenturets handlemuligheder, men på grund af de områder, Agenturet vil blive udelukket fra at beskæftige sig med.

Amnesty anfører, at det er nødvendigt at etablere et agentur, der kan identificere svagheder i den måde, hvorpå menneskerettigheder overholdes i EU, ikke alene på EU-niveau, men også i medlemsstaterne. Amnesty bemærker i den forbindelse, at der allerede i dag foregår megen monitorering, der udføres af Europarådet, FN-organer, EU-netværket af uafhængige menneskerettighedseksperter, nationale menneskerettighedsinstitutioner og NGO'er, men at der mangler et organ, der kan analysere og omforme al denne information til forslag til løsninger, der kan afhjælpe problemerne, og implementere det i EU's rammer. Dette er efter Amnestys opfattelse præcis den opgave, som Agenturet skal kunne løse.

Den Danske Helsinki Komité fremhæver, at Agenturet bør være et uafhængigt center for sagkundskab vedrørende fundamentale rettigheder og disses overholdelse, og at Agenturets virksomhed bør baseres på dataindsamling, analyser, netværk og generel promovering af chartret.

Komitéen kan tilslutte sig, at Agenturet skal give de relevante institutioner og organer i EU samt de enkelte stater det fornødne grundlag for beslutninger og politikformuleringer. Endvidere tilslutter Komitéen sig, at Agenturets geografiske fokus udover EU's nuværende medlemsstater også skal omfatte aktuelle og potentielle kandidatlande såvel som samarbejdslande som landene på Det vestlige Balkan og naboskabs-programlandene, ligesom Komitéen kan støtte, at den årlige rapport om hvert enkelt lands menneskerettighedssituation også belyser eksempler på god praksis.

Med henblik på en hensigtsmæssig arbejdsdeling mellem Agenturet og Europarådet ser Komitéen gerne, at en samarbejdsaftale mellem Agenturet og Europarådet sendes i høring blandt interesserede parter, ligesom Komitéen fremhæver, at samarbejdsaftaler med OSCE og FN også forekommer relevante. Endelig påpeger Komitéen behovet for, at det sikres, at de større internationale menneskerettighedsorganisationer som Amnesty International, International Commission of Jurists, International Helsinki Federation, Human Rights Watch og International Red Cross inddrages i Agenturets arbejde og tilrettelæggelsen heraf.

Institut for Menneskerettigheder hilser forslaget om oprettelse af EU's Agentur for Grundlæggende Rettigheder velkomment. Det er Instituttets opfattelse, at Agenturet vil være et positivt bidrag til styrkelse af det menneskeretlige regime i Europa, og at det ville kunne udfylde eksisterende "huller" i systemet. Instituttet bemærker endvidere, at det er positivt, at de opgaver, som Det Europæiske Center for Overvågning af Racisme og Fremmedhad (EUMC) hidtil har udført, vil blive videreført som en fast opgave for Agenturet.

Instituttet understreger vigtigheden af, at Agenturets bestyrelse bliver sikret uafhængighed, og foreslår på den baggrund, at nationale menneskerettighedsinstitutioner eller lignende uafhængige institutioner nominerer medlemmerne af bestyrelsen. Herudover er det Instituttets opfattelse, at sammensætningen af Forretningsudvalget reelt giver Kommissionen en veto, som ikke harmonerer med Agenturets uafhængighed. Ligeledes finder Instituttet, at det forekommer u hensigtsmæssigt og stridende mod Agenturets uafhængighed, at Kommissionen efter artikel 5 skal vedtage den flerårige ramme for Agenturet, hvilket efter Instituttets opfattelse, bør være en opgave for bestyrelsen og forretningsudvalget.

Instituttet henholder sig i øvrigt til de bemærkninger, som Instituttet sammen med de øvrige nationale menneskerettighedsinstitutioner i Europa tidligere i år har afgivet til EU-Kommissionen i relation til forslaget til forordningen. Af disse bemærkninger fremgår bl.a., at det er nødvendigt at have en konstruktiv dialog mellem Agenturet og nationale menneskerettighedsinstitutioner, og at institutionerne bør inddrages aktivt i rådgivende og kontrollerende funktioner. I den forbindelse findes forslaget om et ”Grundlæggende Rettigheders Forum” ikke at tildele det civile samfund en tilstrækkeligt fremtrædende rolle.

Det anføres endvidere, at der vil kunne hentes inspiration i direktiv 95/46/EC om beskyttelse af fysiske personer i forbindelse med behandling af personoplysninger, idet der i forbindelse med dette direktiv er nedsat en gruppe, der overvåger implementeringen af direktivet, og udarbejder udtalelser og indstillinger til Kommissionen.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Fra dansk side er man overordnet positivt indstillet over for at gøre EUMC til et Agentur for grundlæggende rettigheder.

Fra dansk side finder man det hensigtsmæssigt – ikke mindst af ressourcemæssige årsager – at Agenturet i de første år koncentrerer sin indsats om Fællesskabsinstitutionernes og medlemsstaternes gennemførelse af fællesskabsretsakter og først på et senere tidspunkt udbreder sin aktiviteter til lande med hvilke EU har indgået stabiliserings- og associeringsaftaler (potentielle kandidatlande). Fra dansk side vil man dog kunne acceptere, at kandidatlande og lande med hvilke EU har indgået stabiliserings- og associeringsaftaler får mulighed for at deltage i Agenturets aktiviteter allerede fra det tidspunkt, hvor Agenturet bliver operationelt.

Under forhandlingerne har man fra dansk side lagt vægt på, at Agenturet, herunder dets bestyrelse og forretningsudvalg mv., i så vid udstrækning som muligt fremstår som uafhængigt, ligesom man har lagt vægt på, at den videnskabelige kvalitet af Agenturets arbejde søges sikret ved oprettelse af et videnskabeligt udvalg, der får til opgave at påse, at Agenturets rapporter mv. lever op til almindelige videnskabelige standarder. Herudover har man fra dansk side arbejdet for at Agenturet har et tæt samarbejde med relevante internationale organisationer, herunder Europarådet, samt at Agenturet ikke blot kopierer det arbejde, der allerede pågår i andre regier eller får karakter af en quasi-domstol. Fra dansk side har man endvidere lagt vægt på, at Agenturet får et tæt, fleksibelt og operationelt samarbejde med det civile samfund.

Fra dansk side kan man tilslutte sig Rådets Juridiske Tjenestes opfattelse, hvorefter der ikke er hjemmel til at vedtage bestemmelser, der supplerer bestemmelsen i artikel 7 i TEU om iværksættelse af foranstaltninger i tilfælde, hvor en medlemsstat krænker menneskerettighederne. Fra dansk side vil man dog – under forudsætning af at Rådets Juridiske Tjeneste finder, at der er hjemmel hertil – kunne acceptere en bestemmelse, der omhandler artikel 7 i TEU, såfremt denne udformes således, at den alene beskriver Rådets mulighed for med hjemmel i artikel 7 at beslutte at anmode uafhængige personer, herunder Agenturet, om bistand.

Fra dansk side vil man, da det forekommer uhensigtsmæssigt ikke at tildele Agenturet kompetence i forhold til det politimæssige og strafferetlige samarbejde kunne tilslutte sig, at Agenturet gives kompetence på området for det politimæssige og strafferetlige samarbejde i afsnit VI (TEU).

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Samtlige medlemsstater er positivt indstillet over for forordningsforslaget, idet en række lande dog finder, at Agenturet – i hvert fald i den indledende fase – bør koncentrere sig om medlemsstaterne og kandidatlandene. Det er imidlertid vurderingen, at disse medlemsstater vil kunne acceptere, at også tredjelande med hvilke, der er indgået stabiliserings- og associeringsaftaler (potentielle kandidatlande), får mulighed for at deltage i Agenturets arbejde fra det tidspunkt, hvor Agenturet måtte være operationelt.

Herudover er der enighed om, at Agenturet ikke blot skal kopiere det arbejde, der allerede pågår i andre fora, herunder navnlig i Europarådet, samt at Agenturet ikke skal behandle klager over eller udtale sig om, hvorvidt medlemsstaternes nationale lovgivninger krænker grundlæggende rettigheder.

En række medlemsstater har – under henvisning til at man deler Rådets Juridiske Tjenestes opfattelse, hvorefter der ikke er hjemmel til at vedtage bestemmelser, der supplerer bestemmelsen i artikel 7 – tilkendegivet, at man ikke kan acceptere en bestemmelse, der fastsætter, at Agenturet skal spille en rolle i forhold til artikel 7 i TEU.

Der er efterhånden enighed om hovedlinierne i Agenturets struktur, og i den forbindelse er der enighed om, at det er af afgørende betydning, at Agenturet fremstår som uafhængigt og at et videnskabeligt udvalg skal indgå i Agenturets struktur med henblik på at søge at sikre den videnskabelige kvalitet af Agenturets arbejde.

Endelig finder flere medlemsstater, at Agenturet også bør have kompetence i forhold til søjle 3-retsakter. Disse medlemsstater har bl.a. henvist til, at grundlæggende rettigheder i særlig grad påkalder sig opmærksomhed inden for det politimæssige og strafferetlige samarbejde. En række medlemsstater har imidlertid taget undersøgelsesforbehold over for at tildele Agenturet søjle 3-kompetence under henvisning til, at der er tvivl om, hvorvidt der i EU-Traktatens afsnit VI er hjemmel til at tildele Agenturet kompetence for så vidt angår det politimæssige og strafferetlige samarbejde.

12. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Forslaget til forordning og forslaget til rådsafgørelse er tillige med et nærhedsnotat og et grundnotat om sagen oversendt til Folketingets Europaudvalg og Folketingets Retsudvalg den 7. september 2005.